

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

V. leto.

V Gorici, gruden 1884.

12. zvezek.

Na sveti večer o polnoči.

Postavi si pred oči hlevček v gorski votlini zunaj mesta Betlehema, kjer je bil Jezus rojen. Z očmi žive vere glej dete Ježuščka, ki v plenice zavit na senu leži v jaselcah. Misli si tudi, da ti angeljci kaker pastircem oznanjajo to skrivnost in da te vabijo, da pojdi obiskati božje detetce. Ko si boš to živo pred oči postavil, premišljaj pobožno te-le odstavke:

1.

Pomisli s kolikim hrepenenjem bi bil tekel v Betlehem gledat Ježuščka. Ako bi zdaj slišal glas angeljev, ki bi te vabili obiskati božje detetce, ki bi v resnici ležalo v jaselcah, kako vesel bi bil tega vabila, s koliko poželjivostjo bi tekel v hlevce! Ah, bi rekel, zdaj bom videl tistega, ki je vstvaril nebo in zemljo, tistega, ki lahko zbriše v enem trenotku vse moje grehe, ki me v enem trenotku lahko napolni z milostjo, lahko užge sè svoje sveto ljubeznijo. — Poživi svojo vero, moja duša! glej, tisto božje dete, ki je v Betlehemu v jaselcah ležalo, ki ga je preblazena devica Marija na rokah nosila in na serce pritiskala, to je ravno tisto, ki pride k tebi danes pri svetem obhajilu. Kaj za to, če ga ne vidiš? Ali ni bila Marija v temni noči ravno tako

srečna, kaker po dnevi? ali ni bila ravno tako blažena in vesela, ako je v ponočni temi deržala Ježuščka v naročju, dasiravno ga ni videla? — Zbudi torej v sercu živo vero, priserčno veselje in veliko hrepenenje.

2.

Pomisli, koliko veselje in koliko ljubezen bi bil čutil, ko bi bil gledal to detetce. Prav živo si misli, kaker bi stal pred jaselcami in vse mogel gledati s telesnimi očmi. Tu vidiš najlepše in najnedolžniše dete, ki je bilo kedaj na svetu. In to dete je od svojega večnega očeta k smerti obsojeno. Nima je v žilah kapljice kervi, ki ne bo prelita; njegovo nedolžno telo se bo nevsmiljeno teplo, z ranami obložilo in razmesarilo, in naposled ga čaka najsramotojša smert na križu. — Dete ve vse to, pa je ne le čisto zadovoljno, temuč samo se je k temu vže tisočkrat darovalo in vse z veseljem pričakuje. Zakaj? Zato, ker ti bo s tem pokazalo svojo ljubezen, ker te hoče s tem nakloniti k nasprotni ljubezni. Obudi v sercu v veliki hvaležnosti gorečo ljubezen in popolno darovanje samega sebe.

3.

Misli si prav živo, kaker bi dete Ježušček svoje oči v te obrnilo ter te v sercu tako nagovorilo: Glej, dete moje, iz ljubezni do tebe sem tako vbog, kaker me vidiš; od tebe hočem le, da re navežeš serca na posvetno blago ter od svoje obilosti tudi vbogemu bližnjemu kaj daš. Iz ljubezni do tebe bom v teku svojega življenja največo sramoto terpel, najostudniše psovanje; od tebe hočem le, da male razžalitve, ki ti jih pošljem, vsaj molče prenašaš. Iz ljubezni do tebe bom ne le Mariji in Jožefu, temuč celo biričem pokoren in podložen; od tebe hočem le, da v celo majhinih in malovrednih rečeh svojo sodbo podveržeš in svojo voljo zatajiš. Iz ljubezni do tebe, dasiravno me brez števila krat žališ sè svojimi grehi, hočem pustiti življenje na sramotnem drevesu križa; od tebe hočem le, da male sitnosti in zopernosti, ki se ti primerijo, s poterpljenjem in vdanostjo prenašaš.

Odgovori na te ljubeznjive besede, ki ti jih govori Je-

zus iz presvetega zakramenta, kaker iz jaselc, z dobrimi sklepi, svetimi obljubami in priserčnim darovanjem samega sebe.

4.

Premišluj priserčnost deteta Ježuščka do tistih, ki ga ljubijo. Pastirci, ko so šli proti Betlehemu, gotovo niso nič drugega imeli na misli, kaker moliti novorojenega zveličarja sveta z najvišjo ponižnostjo v prahu ležé. Ali potem ko so videli, kako ljubeznjivo jih je gledalo to detetce in kako se jako veseli, da so prišli, ko so opazili priljudnost materino, ketera jim je brez dvojbe na ročaj dala dete, tedaj jih je minil ves strah, tako da so vsi veseli stiskali Ježuščka na serce in ga božali z neizrekljivo ljubeznijo. O, kaj si moremo misliti priserčnišega? In tako ljubezen bi bila izkazala Jezus in Marija vsakemu človeku, še Herodežu, kè bi bil prišel skesanega serca k zveličarju v jaselcah ležečemu. — Pomisli torej, dušica moja, kako priserčno sprejetje si moreš obetati, ako se sè zvestim, vernim, ljubečim srcem bližaš Jezusu, ki te čaka v najsvetejšem zakramentu!

5.

Pazi, kako veliko poželenje ima božje detetce, da bi ljubljeno bilo od ljudi. Komaj je bil Ježušček na svet prišel ter pervo ljubkanje sprejel od matere in rednika, že je hrepenel, da bi tudi drugi ljudje prišli k njemu ter ga ljubili. Zato so šli angelji, ki so stali pri jaselcah, na njegovo povelje berž k pastircem na polje ter so se jim prikazali v veliki svetlobi in so jih povabili k božjemu detetu. — No, dušica moja, vprašaj sama sebe in odgovori tudi sama na vprašanje: Veš, da je stalo okoli jaselc tega deteta mnogo milijonov angeljskih duhov, ki so ga molili in ljubili; zakaj pa še pastirce kliče? — To detetce bi bilo poslalo lahko angeljce po najmogočnije kralje in vladarje sveta; zakaj je pač najprej poslalo po pastirce? — Ah, želelo nam je pokazati, kako silno hrepeni ljubljeno biti od od nas ljudi in sicer od vseh brez razločka stanu; zato je povabilo najprej najnižje ljudi, ki jih svet najmenj čisla. — Ah, kolika tolažba zate, ako denes greš, kamer te vabi Ježušček!

Premisli naposled, kako lahko je vstreči željam tega božjega otroka, kako lahko ga je razveseliti. Na nič drugega ne gleda, kaker na naše serce. Najmanjše darove in darila ceni neizmerno visoko ter jih z radostjo sprejema, ako prihajajo iz ljubečega serca. Pastirci niso imeli nič prinesiti Ježuščeku, kaker le neketere malenkosti, in vender je te reči ravno tako visoko čislal kaker zlato in druge dragocenosti svetih treh kraljev. Prinesi mu tudi ti, moja dušica, denes, keder v presvetem zakramentu skrito božje detetce v svoje serce sprejmeš, prinesi mu neketera darila, ki ga bodo razveselila. Daruj mu svoje dobre sklepe ali dela ljubezni, zatajevanja samega sebe itd. Ako se tako pripraviš na njegov prihod, na njegovo duhovno prerodenje v tvojem sercu, kolikih milosti se smeš nadejati, koliko blagoslova si smeš obetati!

Veselo nam sveti to sveto noč
 Gospodove večne ljubezni moč!
 Oj, kaj naj poklonim ti, dete ljubó?
 Želiš moje serčce, to vbogo, drobnó?
 Ne! ná me vsegà, naj cel bom tvoj,
 Ti Ježušček bodi pa moj, pa moj!

(Sendbote d. g. H. J. XII. 358.)

Opombe glede obrednika tretjega reda.

Po opravičenih željah, ki so se nam razodele od več strani, smo dali v ta letnik natisniti cel obrednik tretjega reda v domačem jeziku. Ker je pri takih rečeh, ki so odmenjene za očitno rabo skozi mnogo let, gotovo treba dobrega premiselka in obilega piljenja in popravljanja, zato se nam je tudi najprimerniše zdelo, da se prej v časopisu izda in potlej še le, v koliker mogoče doveršeni obliki, v posebni knjižici. Iz tega je razvidno, kako da smo se popravljali že tukaj, pa bo tudi vsakemu razumljivo, ako

prosimo in želimo, da naj bi teh reči skupaj nihče ne pretiskaval v knjige brez naše vednosti in preden se vse še enkrat dobro premisli ter popravi, kjer bi se zdelo poprave potrebno. Zato bomo tudi hvaležni vsakemu, ki nam naznani kako pomoto, ako jo je opazil, ali nam pove, kako se mu zdi, da bi se dalo kaj boljše in lepše podomačiti. Latinske molitve v slovenščino predstavljati namreč ni tako lahka reč, in kar se posebej tega obrednika tiče, je bilo treba semtertja tudi kaj dostavljati, kar v rimski knjižici ni določeno; prav lahko mogoče, da nismo povsod pravega zadeli.

Tako n. pr. pri preobleki v rimski knjižici ni povedano, ktere besede se imajo, ako se jih ob enem več sprejema v tretji red, za vse skupaj enkrat moliti ali izgovarjati, in ktere se imajo za vsakega posebej. Mi smo vkrenili tako, da bi se rekle besede, „Sleci ti Gospod starega človeka“ itd. (glej str. 166.) s potrebnimi spremembami: „Sleci v a m G o s p o d“ itd. samo enkrat za vse skupaj, dasiravno se pri preobleki prvega reda govori „Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis“ za vsakega posebej. Ali tam ima predstojnik zares zaporedoma sleči mladeničem goranjo, svetovno obleko, tu pa se v resnici nič ne slači. — Ko je preobleka doveršena, se oberne mašnik zopet proti oltarju, da poje ali moli psalem 116. in naslednje molitve. Ali se ima psalem in ostalo, kar je pred besedo: „M o l i m o“ stojé ali kleče moliti, v rimski knjižici tudi ni določeno. Nam se je primerno zdelo, da bi se to storilo kleče; ako misli ali vé gdo, da bi bolj prav bilo stojé, naj stori tako. — Pri „blagoslovu s popolnim odpustkom za svetovne tretjerednike“ ni določeno v rimski knjižici, ali se ima v očitni izpovedi imenovati sv. Frančišek ali ne. Mi ga zato nismo postavili vanjo. Imenovati ga v resnici tudi mašnikom 1. reda, ko molijo očitno izpoved bodisi pri maši ali v duhovnih urah, ni zapovedano, temuč le dovoljeno; pa dovoljeno je enako vsem tistim, ki se smejo deržati serafinskega brevirja, torej pač tudi vsem tretjerednikom. Prav bo potemtakem že, ako se vversté za „svetima aposteljnom a Petru in Pavlu“ besede: „**blaženemu očetu našemu Frančišku**“ in v drugem delu za „sveta aposteljna Petra in Pavla“ besede „**blaženega očeta našega Frančiška.**“ —

Toliko za zdaj o naši prestavi; hvaležni pa bomo, kaker je bilo gori povedano, za vsako dobro opombo, za vsaki primeren popravek.

Ali zdaj je treba tudi o rabi slovenskega obrednika sprego-

voriti. Vemo namreč, da so nekateri gospodje v tem oziru jako natančni in skoraj bi rekli boječi, kar je sicer vse hvale vredno; lahkomišljene samovoljnosti tudi mi nikaker ne priporočamo. Vprašanje je torej, ali se pa sme rabiti slovenski obrednik brez posebnega dovoljenja iz Rima? Mi odgovarjamo, da se ne le sme, temuč, kjer je sploh mogoče, prav za prav tudi mora. To se da dokazati brez težave. V obredu, ki se ga je deržati ob preobleki, je določeno, da naj moli ali poje mašnik pesen „O pridi stvarnik“ *„alternativamente cogli astanti fino alla fine,“* to se pravi, da naj poje mašnik prvo versto vsakega odstavka in okoli stoječi, to je bratje in sestre, ki so pričujoče pri tem opravilu, naj nadalje pojo ostale tri verste, ali, ako se le móli, naj začne mašnik s prvim odstavkom, bratje in sestre naj odgovorijo z drugim in tako nadalje. Tako je predpisano. Ali je pa mogoče to v latinskem jeziku, mili prijatelji? Mogoče je, ali gotovo samo po laških mestih, kjer je cerkvena latinščina še vedno koliker toliko domač jezik, tako da tudi preprosti ljudje navadniše molitve le po latinski molijo ter jih tudi brez posebne težave razumejo. Povsod drugod je to mogoče le v domačem jeziku. — V obredu, ki se ga je deržati pri obljudi, je predpisano, da naj mej tem, ko se poje zahvaljena pesen, bratje eden za drugim pozdravijo brata, ki je oblube storil, in ravno tako sestre sestro, z besedami: „*Pax tecum*“ in pozdravljeni ali pozdravljena, odgovarjaj: „*Et cum spiritu tuo.*“ Ako se to pozdravljanje godi v domačem jeziku z besedami: „*Mir s te b ó!*“ „*In s tvojim duhom*“, je to eden najginljiviših obredov; solze vdero ljudem iz oči, ko vidijo in slišijo tako bratovsko pozdravljanje cerkveno posvečeno; ako bi pa hotel kedo, da naj vbogi Slovenci to po latinski blebečejo, vsa ginljivost bi se naenkrat v smešnost spremenila. „*Pax tecum*“ bi se slišalo preprostemu človeku kaker: „Pa bi stekel!“ in lahko bi se zgodilo, da bi jo kateri v resnici pobrisal, ko bi ga tako podili eden za drugim. — Pri obredu obiskovanja ali vizite je predpisano, da naj bratje ali sestre pojo neke verste psalma 105: „Hvalite Gospoda, ker je dober“ itd. Z nekolikim trudom se bodo naučili naši ljudje to peti v slovenskem jeziku; da bi se naučili v latinskem, na to pa je težko misliti, in nikaker ne moremo verjeti, da bi hoteli sveti oče papež kaj takega nalagati našim tretjerednikom.

Kaker pa je v dozdaž omenjenih primerih izrekoma določeno, da imajo to in to peti ali govoriti tretjeredniki in ne mašnik, tako se v drugih primerih to razumeje samo ob sebi, da imajo

namreč po sprejemanju mali psalem 116., po obljubi zahvaljeno, po viziti Zaharijevo pesem, pri odpiranju nove skupščine psalem 110. „*alternativamente*“ z mašnikom peti; gotovo je tudi, da so vse verstice, ki imajo spred čerko R, odločene, da jih oni odgovarjajo na predstoječe mašnikove besede, ter z mašnikom skupaj molijo, kaker je bila v katoliški cerkvi od začetka navada. Vse to pa je pri nas le v domačem jeziku mogoče, in zato se v domačem jeziku ne le sme, ampak tudi mora, koliker je namreč pri tretjem redu in vseh njegovih zadevah o moranju govorjenja. Po latinsko bi se smele po naši sodbi moliti vse te molitve le, keder se obredi brez slovesnosti in prič za enega samega opravljajo ter mašnik zavoljo ročnosti vse sam govori; v drugih primerih bi vtegnila ostati latinska blagoslovila, kaker ste molitvi: „Gospod Jezus Kristus“ in „Bog, ki si dal“ na strani 165. in besede „Blagoslov Boga vsegamogočnega“ itd. (str. 169 in 201), „Blagoslovi vas vsegamogočni Bog“ itd. (str. 334) in „V imenu Očeta in Sinu“ itd. (str. 336 in 338). Sicer smo te misli, da bi bilo popolnoma veljavno in brez obenega zagrešenja, ako bi se tudi le-te molitve in besede po domače opravljale, vender glede njih nočemo ravno siliti, ako je gdo boječ v tem ozi. u, da se le vsaj večina, to je vse ostalo, moli ali poje, kaker pravimo, po domače. Tudi ne pri-ganjamo tako, kaker bi mislili, da se mora to kar berž zgoditi; prena-gliti se ni treba. Ravnatelji bodo morali najprej skerbeti, da se bratje in sestre privadijo gladko brati, kar je njim odločeno. Potem pa bo treba misliti tudi na petje, kar bo pač težje, vender vsaj v obilniših skupščinah ne nemogoče. Poje naj se vse koralno po dotičnih latinskih ali podobnih novih „pavzah“ in napevih. Prijatelji „cecilijanstva“ imajo tu najlepšo priliko veselje do takega v resnici častitljivega cerkvenega petja razširjevati mej naš narod ter si tako pridobiti ne majhinih zaslug na obe strani, narodno namreč in cerkveno-muzikalno.

Na ta način vtegne obrednik tretjega reda neizmerno važen postati za naš slovenski narod, ki se bo tako učil po cerkveno skupno moliti in peti ter božje službe ne samo s terpno pričujočnostjo („pasivno asistenco“) temuč djanjsko in resnično se vdeleževati. — —

Le še nekaj dni, pa nam napoči zora novega leta, slavnega leta, ko imajo vsi slavenski rodovi praznovati slovesno tisočletnico smerti velikega dobrotnika svojega svetega M e t o d a, moža, ki nam je s težkim trudom pridobil predragoceno pravico, pravico dopu-

ščenja slavskega jezika za vse cerkvene obrede. Tudi mi bomo praznovali to častitljivo tisočletnico, mili slovenski prijatelji! tudi mi se bomo veselili svetega Metoda in dobrote, ki jo je izkazal Bog po njem rodu in jeziku slovenskemu. Ali kako se bomo pokazali vredne te dobrote, kako se bomo izkazali hvaležne zanjo? Ali s tem, da bomo govorili merzlo o „izimi“ in „redki privilegiji“, ki se nas nič ne tiče, in povzdigovali latinščino, ki sama na sebi našemu ljudstvu nič hasniti ne more, ter jo celo vbogim hribovcem rinili v usta, ki niso zanjo vstvarjena? Ali ne bo sveti Metod nad toliko latinsko gorečnostjo žalosten celo v nebesih? Kaj storimo torej, da mu nekoličko veselja napravimo ob tisočletnem godu njegovega poveljanja? Lani ali kedaj je bilo, smo pisali v svoji preproščini, naj bi se za to slovesno priliko dobilo dovoljenje, da bi se sveta maša vsaj tisti dan po vsem Slovenskem smela peti po slovensko, kaker se je pela po slovensko pred nekaj leti v Zagrebu, na Dunaju in celo v Rimu. Žal, da se mej nami ni našel nihče, ki bi bil poprijel to misel, tako polni smo katoliškega? — ne! nemškega duha. Po tej in drugih podobnih skušnjah pač ne morem imeti dosti upanja, da bo kaj izdala sedanja beseda moja, vender je ne bom zadržaval v sercu. Obračam se k vam, mili bratje in sestre, k vam, preljubi in mnogo častiti predstojniki in ravnatelji tretjega reda! Na čast svetega Cirila, za tisočno vezilo svetemu Metodu, skušajte, da se k letu po vseh slovenskih skupščinah, glavnih in podružnih, vpelje slovenski obrednik, tako v molitvah, kaker v petju. Vi, čislani gospodje cecilijanci slovenski, pa pomagajte, koliker morete, da se bodo naši bratje in sestre tretjega reda privadili prav in lepo koralno peti po slovensko vse, kar je po obredniku za petje odločeno. Tudi to bo vsaj korak proti bleščečemu cilju, ki sta nam ga pred tisoč in toliko leti postavila sveta brata Ciril in Metod. In ker sem Vas vže nagoovoril, mnogo spoštovani gospodje, dovolite mi pri tej priliki, dasiravno sicer nevednemu v umetnosti, ki jo tako goreče zastopate, da vender le razodenem, kar mi serce veli; morebiti reč ne bo tako nemogoča, kaker se vidi na prvi pogled. Cecilijanska društva na Slovenskem naj se spojé, zedinijo, ali vsaj v tesno zvezo naj stopijo, da bo mogoče sè združeno močjo skrbeti za pravo cerkveno vmetalnost, primerno našim potrebam, našim zmožnostim. Vi učite, da se mora pri petih mašah tudi na koru vse po latinsko peti, in prav učite, dokler cerkev tako predpisuje. Ali kaj pa, kjer ni ljudi, ki bi znali po latinsko peti na koru? Vi

pravite, tam naj se tudi pred oltarjem nič ne poje, temuč le bere maša. Prav — ali žalostno! Vbogi preprosti Slovenci naj imajo torej na veliko noč, na sveto telo, na božični dan ravno tako tiho mašo, kaker kako navadno nedeljo po binkuštih, v adventu ali v postu? Meni se zdi preterdo in skoraj nevsmiljeno kaj takega naglagati ali zahtevati, in slovensko cecilijanstvo naj ne bi pregoreče pridigalo o takih določbah, ki je mnogokrat skoraj celo nemogoče, da bi se jih držali, ne, ne! polajšanja in potrebnih pravic nam pridobiti od dotične cerkvene oblasti, to mu bodi v tem oziru perva in edina skerb. Najbolj prav bi bilo gotovo, kaker sem vže ne enkrat povdarjal, da bi tudi pri nas smel mašnik pred oltarjem po slovensko peti, kaker sme v senjski in drugih škofijah. Ali če si tega ne upamo prositi, ker celo mej nami dozda večina duhovnikov, kaker vse kaže, ne bi pri volji bila sprejeti tako dobroto, naj bi jo nam papež tudi sami ponujali, — prosimo za zdaj, da se sploh dovoli vsaj slovensko odpevanje na koru. Nikar ne recimo, da to ne gre, da je odpevati mašniku v tem jeziku, v katerem on poje. Na latinsko: „per omnia saecula saeculorum“ se vedno odpeva po hebrejsko: „amen“, in „kyrie eleison“ in „alleluja“ tudi ni latinsko. V resnici je torej naš bogoslužni jezik vže zdaj mešan iz treh, latinskega, gerškega in hebrejskega.

Ali morebiti mislite, da bi sveti oče slovenskim škofom odbili tako pravično prošnjo? Meni se zdi, da to ni verjetno ni dosti ni malo, samo da se prav razloži, podpre in priporoči, kar prosimo; saj so Leon XIII. tako ljubeznjivi vsem Slovenom in naši vikši pastirji tudi dobro vedo, da v resnici pri nas na kmetih in dostikrat tudi po mestih z latinščino nikaker ne gre. Ako se s trudom kje kakov „tantu mergo“ vbije v ušesa in gerlo, ali kakov „kir je ljajštan, tisti je ljajštan“ (oprostite, nisem je vgenil jaz, „narodna“ je!) — ali ni to bolj škandal, kaker častitljiva božja služba?

V resnici, dobro vem tudi jaz, kar se navaja v priporočilo latinskega cerkvenega jezika in ne tajim, kar je v tem opravičenega; vender naj bi v cerkvi ne krožil in ne klepetal po latinsko nigdar nihče, gdor se ni učil latinščine. Papagajstvo se mi zdi pravo onečeščenje najčastitljivišega opravila, in to vže, ko dotični vsaj za silo besede izgovarja, kaker gre; kaj pa še le, ako jih tako, kaker se dostikrat godi, ker mašnik ne more vselej in povsod prej izpraševati in učiti svojega „postreščika“! „Mertva latinščina“ se v takih ne redkih primerih, ko duhovnika le prelahko, da najmanj rečem, nejevolja obide, v resnici ne „vjema popolnoma

s svetostjo Kristusove cerkve in častitljivostjo njenih bogoslužnih obredov“, pa naj reče kedo, kar hoče. Slovenec sem in ko Slovencu mislim, da mi je slobodno biti tistega prepričanja, katerega sta bila svetnika Ciril in Metod, slobodno tudi očitno se poganjati za to svoje prepričanje in po mogočnosti ga razširjevati. *)

Vender me nikar napak ne umej, dragi bravec! „Non sum ex illis, qui sermonem patrium majore pietate, quam Evangelium et Ecclesiae vocem prosequuntur, qui in eo solo salutem populorum volunt quaerere.“ — Glejmo torej, ker smo vže pri tem, kaj cerkev pravi o jeziku svete maše! „Etsi missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, ut vulgari passim lingua celebraretur“, to je: „Dasiravno obsega maša mnogo podučnega za verno ljudstvo, vender se očetom (tridentinskega zbora) ni zdelo primerro, da bi se povsod (ali sploh) v domačem jeziku obhajala“. „Si quis dixerit, ... lingua tantum vulgari missam celebrari debere...; anathema sit“, to je: „Če kedo poreče, da se mora maša le (ali edino) v domačem jeziku obhajati, bodi izobčen.“ **) To je „vox Ecclesiae“, določba svete cerkve, in gotovo dobro premišljena, modra določba, ki jo brez težave sprejme in podpiše vsaki pameten človek. Nikaker namreč ni mogoče, da bi se sveta maša povsod le v domačem jeziku opravljala. Pomislimo na vbogega misijonarja, ki pri-

*) „Auch wir bekennen von vornherein, dass wir die Meinung derjenigen Katholiken keineswegs theilen, welche jede Controverse unter Glaubensgenossen von der Oeffentlichkeit verbannt wissen, ja welche eine Art Belagerungszustand über die freie wissenschaftliche Debatte der Katholiken verhängen möchten, damit nur ja die Fernestehenden und Gegner die Controverse nicht gewahr werden und des Glaubens seien, wir wären eine gedanken- und willenlose Masse, die von irgend einer Hand, Marionetten gleich, in ihrem Denken und Fühlen gelenkt werde. Durch nichts könnten sich die Katholiken ein kläglicheres intellectuelles und moralisches Armuthzeugniss ausstellen, als wenn sie eine solche mit ihrer ganzen Vergangenheit in unversöhnlichem Widerspruch stehende Meinung gelten lassen wollten. Das edelste, regste geistige Leben, zu dem uns die Erlösung und die zweitausendjährige Erziehung durch die Kirche berufen hat, garantirt uns die vollste Freiheit der Debatte auf Grund der geoffenbarten und überlieferten Wahrheit. Duldeten wir die Unterdrückung dieser Freiheit, so könnte nichts uns vor Erstarrung, Verknöcherung und vor einem innerlich unwahren Cliquenwesen retten.“

(„Das Vaterland.“ 25. November 1884.)

**) Conc. Trident. Sessio 22. c. 8. can. 9.

de mej divjake in se v enem ali dveh letih komaj toliko privadi njih divjaške govorice, da se more ž njimi razumeti za naj večo silo; ali naj bi ne smel maševati, preden se navadi tistega jezika tako popolnoma, da bo vse mašne molitve vvanj prestavil? Kako nespametno bi bilo kaj takega zahtevati! kako nemogoče tudi čez več let takim nespametnim zahtevam vstrezati! So rodovi na svetu, ki v pravem pomenu besede ne znajo do pet šteti, pa kaj pravim do pet! so, ki ne znajo do dveh. *) Takih ljudi jeziki so nesposobni za kaj višjega v vsakem oziru in le dobrota je, ako se jim polagoma nadomestijo z boljšimi. Neumno bi bilo torej terjati, da naj bi se sveta maša povsod le v domačem jeziku obhajala; — da naj se povsod le v latinskem, tega pa cerkev nikjer ne uči in ne vkaže. Nekaj celo nasprotnega smo nedavno povedali glede katoličanov gerškega rodu v Sveti Deželi. Sveti oče papež so jim naravnost veleli, da se imajo deržati zanaprej ne več kaker dozdej latinskega, temuč gerškega obreda in jezika pri svoji očitni božji službi. Kriv nauk je torej, ako kedo terdi, da ima katoliška cerkev ko znamenje edinosti en sam bogoslužni jezik. Zedinjeni Gerki, Mali Rusi v Galiciji, zedinjeni Rumuni, Armenci, Bolgarji, Kopti, katoličani senjske in drugih južnih slavenskih škofij itd., to so vsi ravno tako pravi katoličani kaker mi, pa imajo vsak svoj jezik pri službi božji in vsi ti jeziki so bogoslužni jeziki katoliške cerkve; mej njimi sta dva tudi dandanašnji popolnoma živa jezika. V tem se torej ne kaže edinstvo katoliške cerkve, temuč v tem se kaže, da je v resnici katoliška ali vesoljna, za vse narode, za vse čase in kraje vstanovljena. Edina pa je, „ker ima“, kaker uči katehizem, „če tudi po vsem svetu razširjena, vendar le enega poglavarja, eno vero, eno daritev, ene zakramente.“

S tem pa, to se zna, ne tajimo, da ima katoliška cerkev svoj občni cerkveni jezik, ki je latinski, prav kaker ima vsaka deržava svoj občni deržavni jezik, sploh priznan, če prav ne postavno določen; nikaker tudi nočemo tajiti, da je tak jezik koristna in potrebna vez, po kateri se morejo umeti mej sabo cerkveni glavarji

*) Im Tupi (nekem ameriškem jeziku) zählt man bloss bis vier. (Müller, Grundriss der Sprachwissenschaft. II. 1. 389.) — Zahlenausdrücke, mit Ausnahme der Zahl „eins“ und der unbestimmten Zahlen „wenige“, „viele“, „alle“ kommen in der Sprache der Tšikitos nicht vor. Befragt um die Zahlen „zwei, drei, vier“ u. s. w. pflegen die Tšikitos zwei, drei, vier Finger hinzuhalten. (Ibidem 407.)

raznih narodnosti, po kateri se vse obče cerkveno znanstvo in zakonodavstvo naj bolje hrani, množi in razširjuje. Temu jeziku bi tudi pri službi božji splošno veljavo rajši pridobival, kaker spodkopaval povsod, kjer ne more ali nima duhovnik moliti vkupaj sè zbrano občino. Prav in dobro je, da se molijo duhovne ure, razen slovesnih večernic in očitnih molitvi poslednje tri dni velikega tjedna, v latinskem jeziku; primerno bi se dalo imenovati skrivnostnemu djanju, ki se godi pri sveti maši, ako se kanon (od sanktusa do očenaša) in druge molitve, ki jih moli mašnik nati-homa, opravljajo v latinskem jeziku. Ali kar je namenjeno ljudstvu in skupni molitvi ž njim, to bodi vsem razumevno, to bodi domače, s tem ne delajmo skrivnosti! Saj kerščanstvo tudi ni fraj-mavrstvo, ki bi imelo skrivnosti v tem pomenu besede, da bi smeli kaj le vikši vedeti, vbogo ljudstvo pa ne. Skrivnosti kerščanstva so skrivnosti same na sebi ter jih ni treba še le delati, prikrivaje z neumevnim jezikom, kar nočemo, da bi vedel prostak.

Ne terjamo torej, ne prošimo toliko, kaker sta nam pred tisoč leti pridobila Ciril in Metod; le tó prošimo, kar naši bližnji bratje v senjski škofiji brez oporekanja imajo in uživajo. Prošimo in zaupamo, katoliška cerkev ne bo nam manj mila mati, kaker je onim. Prošimo torej; silil nam Rim tega ne bo; pa delajmo tudi, ker prositi ne moremo, preden nimamo pripravljenega, česar bi potrebovali, ako bi bili vslišani.

„Ali vzemimo“, tako poreče morebiti mnogi, „vzemimo, da nam bi sveti oče vslišali prošnjo ter tudi čez nás raztegnili pravico naših bratov na jugu, kaj pa bo potem s ptujci, ki prihajajo k nam v cerkev, pa ne bodo razumeli, kar se bo molilo ali pelo? Oni se v naših cerkvah ne bodo več domačih čutili, kaker dozdaj.“ — Odgovor menda ni težak. Božja služba v naših cerkvah je najprej za domače; en ptujec ali dva, ki morebiti enkrat v letu k nam zajdeta, ne moreta nam biti na potu v tem oziru. Da se bo ptujec pri nas domačega čutil, zato bi se morali mi ptuje čutiti v svojih cerkvah? Veljavno pri sveti maši pa bo mogel biti ravno tako, če se moli po naše, kaker ke bi se po latinsko.

„Ali ke bi mi izprosili to pravico, gotovo bi jo hoteli potem še drugi: Nemci, Francozi, Angleži itd.“ — Odgovor: To ni naša skerb; ako pa bi jo prejeli tudi oni, dobro zanje! Božjo službo bi prešinilo življenje, pobožnost bi se povzdignila, vera okrepčala. Prelepe cerkvene molitve, prekrasne njene svete pesni, ki mu done zdaj na ušesa kaker zveneč bron, verno ljudstvo jih bo zasli-

šalo v človeški, umevni besedi, in te pesni in te molitve, polne svetih misli in pobožnih občutkov, ali ne bodo pretresale in vne-male sere ter jih povzdigovala h Bogu združenih sè srcem po-božnega mašnika v goreči, plameneči navdušenosti? O kaj pa da! sneg bo kopnel, led se bo tajal in spomladansko sonce bo zasijalo ter vse prebudilo k novemu, veselemu življenju. *)

„Pa kaj bi bilo potem v mestih, kjer prebivajo razni narodi ter se govore razni jeziki, v katerem bi se potem molilo in pelo pri maši?“ — Odgovor: V katerem se pridiga. Nikaker ni tre-ba, da bi se v vseh in vedno v enem in tistem. Domislite se le-vovskega mesta, ki ima tri katoliške nadškofe in tri katoliške nad-škofijske cerkve, latinsko-poljsko, slavensko-rusko in armensko. Do-mislite se velikih amerikalanskih mest, kjer so tudi vže zdaj fare po narodnostih ločene.

„Ali, ljubi pater, to bi vže res vse prav lepo bilo in prijetno, ako bi tako po zgledu sv. Cirila in Metoda z domačo, priserčno besedo verni z mašnikom vkupaj molili in Bogu hvalo peli; pa kaj hočemo mi, vbogi tretjeredniki! za nas so to vse previsoke reči. Škofje bi morebiti mogli to pravico izprositi od svetega očeta, mi bi se pa še k domačim gospodom bali s tako prošnjo. Kako, da n a m vbogim dopovedujete kaj takega?“ — Poslušajte, mili bratje in spoštovane sestre! Res da vi sami ne morete dosti doseči v tem oziru ali celo nič ne; pa tudi škofje in mašniki tega ne morejo, ako se ne kaže mej vernimi splošna želja, obče hrepe-nenje po tej milosti in dobroti. Taka splošna želja pa se mej na-šim ljudstvom ne more zbuditi, dokler ne ve o vsem tem ničesar. Nihče ne hrepeni po reči, ki je ne pozna. To znanje in poznanje pa morete Vi, dragi moji bratje in sestre v svetem Frančišku, najlažje, najbolje, najzdatniše razširjevati. Vi ste kaker kvas, ki ima vzdigniti leno testo, da veselo vsaja; vi ste kaker redke sveče, ki imajo, perve prižgane, ostalim oddajati luč, dokler se vmakne mrak in v sredi noči prijazna svitloba zasije. Učite se torej po obredniku lepo moliti z vašimi ravnatelji, učite se od mož, ki so tega zmožni, prav, po cerkvenem načinu peti, kar obrednik za petje odločuje. Ta Vaša služba božja se bo prikupila Sloven-cem, ponevedoma se jih bo polástilo prepričanje, da je tako prav,

*) „Glücklich jene, welche mit der heiligen Kirche beten, in ihrer An-dacht an sie sich anschliessen.“ — Schott, Das Messbuch der heiligen Kirche lateinisch und deutsch. Freiburg, Herder 1884. Vorrede.

in hrepenenje, da naj bi bilo vedno in povsod, pri vseh cerkvenih obredih tako. In tako bo položena poslopju trdna podlaga v umu in sercu vernega našega naroda; na njo se bo, ko pride čas, varno mogel zidati veličastni tempelj svetega Cirila in Metoda. Na ta način torej, mili bratje in sestre, vredno in dostojno obhajajte v novem letu smerti svetega Metoda častitljivo tisočletnico!

Svetega Bonaventure, cerkvenega učenika serafinskega, življenje in dela.

Dvanajsto poglavje.

P o s m e r t i.

Spomin Bonaventurin se je blagoslavljal v katoliški cerkvi po blaženi smerti njegovi tako zavoljo nebeške modrosti, ki nam jo je zapustil v svojih nevmerjočih spisih, kaker zavoljo mnogih čudežev, ki je Bog ž njimi izvolil pokazati velikost zaslužnja in plačila tega svojega zvestega služabnika. Cerkev manjših bratov v Lijonu, kjer so počivali ostanki svetnikovi, je bila kmalu kraj pobožnega romanja po milostih, ki so jih na prošnjo Bonaventurino verni tam dobivali. Mnogi teh čudežev so se zapisali in preiskali sè vso skerbjo, ko je šlo za svetniško čast, ki jo je cerkev namerjala pripoznati Bonaventuri. V resnici se bere o najrazličniših bolnikih, ki so bili vže videti na zadnjem koncu življenja, pa so klicali na pomoč Bonaventuro ali doteknili se sè živó vero keterega ostanka svetnikovega in ozdraveli so. Neketeri so se mu priporočali za izgubljene reči in nazaj dobili ali našli so jih; mnoge žene so ob težavnem porodu po njegovem varstvu in priprošnji sebi in svojim otrokom rešile življenje. Mej vsemi pa je posebnega spomina vreden čudež, ki se je pokazal na truplu svetnikovem 14. dan sušca meseca leta 1434, sto in šestdeset let po njegovi smerti. Prenesti so se imeli ostanki svetnikovi v novo prostornišo cerkev svetega Frančiška, ki se je tedaj dozidala. Odperli so torej grob in našli so mej drugimi ostanki častitljivega telesa, ki so bili strohneli, glavo slavnega učenika ohranjeno, kaker bi bil tisti trenotek izdihnil dušo, in jezik voljan in svež kaker živega

človeka. Tako je hotel Bog povelicati pred celim svetom moža, ki je s čudovito lučjo svoje učenosti in sladkostjo svoje besede tako neizmerne zasluge si pridobil za katoliško cerkev.

To očitno in znamenito spričevalo svetosti Bonaventurine in slave njegovega duha ni le pomnožilo pobožnega zaupanja do nje-ga v lijonskem meščanstvu in v frančiškanskem redu, priganjalo je tudi, naj se ne odlaga več s potrebnimi stopinjami, da mu pri-zna sedež apostoljski cerkveno česčenje. Tej prošnji so priterdili in pridružili se berž najimenitniši tadANJI vladarji evropski, rimski cesar Friderik III., francoski kralj Ludovik XI., Matijaž, kralj o-gerski, Ferdinand, kralj Sicilije, beneški dože Janez Močenigo, voj-vode kalabrijski, milanski, savojski, Janez Borbonski, mesta Lijon, Firenze, Perudža in Sjena; pred vsemi pa je domovina svetnikova, Banjoreja, povzdignila pred tronom papeževim ponižno svoj glas, da izprosi Bonaventuri svetniško poveličanje. S podobnimi prošnja-mi so se obrnili do svetega očeta kardinal zavetnik, generalni minister in cel red manjših bratov, zastopan v vesoljnem redov-nem zboru.

Sedel je takrat na svetega Petra stolu frančiškan Sikst IV., mož, ki je od prvih let svojega redovnega življenja največe ve-selje imel z učenjem del Bonaventurinih. Z radostjo je torej spre-jel omenjene prošnje ter brez odloga odposlal pisma, da bi tako v Banjoreji, kjer je bil svetnik rojen, kaker v Lijonu, od koder se je preselil s tega sveta v nebeško domovino, po cerkveni na-vadi in dotičnih določbah se zapisale zgodbe njegovega življenja, kaker čudeži, ki se je pravilo, da so se zgodili po njegovi smerti. Te zapisnike je dal papež trem kardinalom, da jih pretehtajo, in za binkušti leta 1478 je bilo vse pripravljeno, da bi se slovesno izreklo posvetničenje. Ali najprej kuga in nato vojska prisilite papeža odložiti slovesnost do boljših časov. Štiri leta pozneje, 14. dan malega travna leta 1482 pa je ravno tisti papež Sikst IV. v baziliki vatikanski v resnici določil Bonaventuri oltarno čast.

Cela katoliška cerkev se je razveselila takega poslavljenja moža, ki se je tolikanj trudil za kerščanstvo. Ni mogoče popisati svečanosti, ki so se ob tej priliki napravile na čast novemu svet-niku po vseh krajih in so se imele ponavljati vse čase. V Rimu je vkrenil papež, da ima biti na praznik svetega Bonaventure kardinalska maša v minoritski cerkvi svetih apostelnov. V Parizu se je vdeleževalo ta dan službe božje v cerkvi velikega samostana frančiškanskega vseučiliško učiteljstvo notri do znanega grozovitega

prevrata v prejšnjem stoletju. Čez vsa druga mesta pa se je obnesel v češčenju svetega Bonaventure Lijon, francoski Rim, ki ga je izvolil Bog, da je hranil častitljive ostanke tako slavnega moža. Nakrasili so mu najprej grob dragoceniše; cerkev, kjer je počival, so zlepšali, vnovič jo posvetili in po njem imenovati začeli. Deset let nato sta Karelj VIII. in soproga njegova Ana Bretanjska mu dala sezidati novo, bogatejšo cerkev, kamer so v veličastni procesiji prenesli ostanke svetnikove. Ob tej priliki so lijončani po vseh dotičnih obredih svetega Bonaventuro izvolili za patrona staremu, slavnemu mestu svojemu.

V Lijonu torej počiva truplo našega svetnika?—Ne več, prijatelji! Pervi dan majnika meseca 1562 so se krivoverci, hugenóti imenovani, po izdajavstvu polastili mesta lijonskega, in prva reč, ki so mislili nanjo, je bilo pleniti, skruniti, vničiti vse. Bogate priprave cerkve svetega Bonaventura, zlato in srebro skrinj, ki so obsegale ostanke telesa in glavo njegovo, to je silno mikalo in vleklo razbojnike. Ko so priderli v mesto, še tisto jutro so bili pred cerkvijo našega svetnika in vlomivši vrata so divjali noter kaker volejé hlepeč po plenu. Ali skrinjic z ostanki svetnikovega telesa in glavo ni bilo najti. Pater gvardijan, Jakob Gajét (Gayete), jih je bil dal skriti, ko se je mestu bližala nevarnost, v dvejuh zabojih, vsako posebej. Mašnika, ki sta ž njim oskerbela to skrivanje in sama vedela, kje ste skrinji, je nato naglo odposlal iz mesta, preden so še notri bili hugenoti. Razjarjena torej divja četa, ko je videla, da ji je ušel krasni plen, hoče predse imeti vso družino samostansko ter z najstrašnejšimi grožnjami térja od vsakega posebej, naj pové, kje je zaklad, ki ga iščejo. Ali vsi so odgovarjali enako, da ne vedó ničesar. Videti je, da jim je verjela divja četa. Obsuvši jih torej z najgnjusnišim zasramovanjem, jih pusté, naj gredo v miru, kamer hočejo; priderže le patra gvardijana, prepričani terdno, da mora on vedeti, kje ste omenjeni skrinji. Zaperši torej dostojnega mašnika v neko celico se razide ljuta svojat po samostanu in po vertu, podira stené, razdira shrambe, koplje tla, dokler po dolgem trudu žalibog v resnici najde enega dvejuh zabojev, tistega namreč, kjer je bila notri dragocena skrinja z ostanki svetnikovega trupla, razen glave, njegov mašni plašč, srebernina in vsa najdražja priprava cerkvena. Pijani peklenškega veselja, da so našli, kar so s tako pohlepnostjo iskali, razkosajo divjaki drago skrinjo in blažene koščice, ki so bile v njej, nesó ostudno razsajaje na sredo terga, ki je bil pred cerkvijo;

tam nakopičijo germado cerkvenega orodja, križev, podob, knjig in kar jim je še v roke prišlo, ko so plenili cerkev in samostan, zažgo in kaker prave peklenške pošasti plešejo in ritajo okoli žalostnega ognja. Ko je pogorelo, pograbijo pepel posvečenih ostankov ter ga neso v reko, ki teče mimo mesta lijonskega. Tako je izginila večina ostankov svetega Bonaventure.

Pater gvardijan je mej tem zdihoval v celici, kamer so ga bili zaperli vkupaj z nekim katoliškim kapitanom, ki je bil tako nesrečen, da jim je prišel v roke. Sežgavši torej svete ostanke prihrumé gerdobe po vboga jetnika, da storé konec ž njima. Pater gvardijan opominja tovariša lepo, naj daruje Bogu svoje življenje. „Serčnost!“ pravi, „priporočiva svoji duši stvarniku; preden bo četert ure, bova pred njegovim sodnim stolom.“ In tako je bilo. Pripeljavši ju na sredo mostu, ki derži čez reko Saóno, se veržejo kervoloki najprej nad kapitana; zasade mu bodalo v persi in tako ga na pol živega buhnejo v vodo. Pater pade mej tem na kolena in povzdignivši oči proti nebu priporoči Bogu svojo dušico; pa ni bil še končal molitve, ko se vvanj zaženó ljuti risi. Prebodejo ga s sulico petkrat od ene strani do druge in nato veržejo tudi njega v vodo vmirat. Tako je s častitljivim marterništvom ovenčal Gospod terpljenje hrabrega bojevavca, ki je sè svojo serčnostjo in previdnostjo rešil vsaj glavo slavnega svetega sinu Frančiškovega. Ali ko je dél brezbožne čete moril na mostu, drugi del tudi ni počival brez dela. S peklenško hudobó so oropano cerkev in samostan naposled tudi zažgali in oboje je pogorelo do tal; v samostanu je mej drugim zgorela tudi dragocena zbirka raznih knjig in važnih starih rokopisov.

Vender ni trajalo dolgo pregrešno veselje teh sovražnikov božjih in človeških. Premagani v kratkem nato po kraljevem orožju so bili primorani zapustiti Lijon, in mir se je vernil v nesrečno mesto. Tudi redovniki, ki so se bili razkropili tiste hude dni, so se začeli zbirati okoli razvalin svojega samostana, kadečega se še, in ni bilo dolgo, pa se je po dobrotljivosti lijonskega prebivavstva cerkev in samostan zopet sezidal v prejšnji velikosti. Vernila sta se v Lijon tudi mašnika, ki sta bila skrila ostanke svetnikove, in zopet sta spravila na svitlo, kar se je bilo še ohranilo; glavo namreč svetnikovo, vloženo v sreberno dopersno podobo njegovo, in kelih in krucifiks, ketera je rabil nekedaj Bonaventura. Obhajale so se zdaj veličastne slovesnosti, da se popravi oskrunjenje. Cel tisti čas so bili omenjeni sveti ostanki izpostavljeni vernemu ljud-

stvu. In kaker nekedaj, tako so se izpostavljali od tedaj tudi nadalje skozi celo osmino praznika svetnikovega, ki se je obhajal zopet kaker prejšnja leta.

Taka vnema lijonskega prebivavstva za svojega svetega patrona ni ostala brez lepega plačila. Bilo je leta 1628, ko je kuga kosila po Francoskem in skoraj po celi Evropi. Tudi Lijonu se je približala. Ali lijonci so se zatekli k svetemu Bonaventuri in nevarnost se je vmeknila. Tudi pozneje se gorečnost za tako mogočnega zavetnika v lijonskem mestu nikaker ni ohladila; le ob kervavih dneh francoske revolucije so se izpuštile navadne svečanosti njemu na čast. Tisti čas prežalostnega spomina, ko so Francozi z nepopisljivimi hudodelstvi daleč prekosili stare hugenote, pa se je videla tudi v sinovih svetega Frančiška ponovljena velikodušna stanovitnost nekedanjih njihovih bratov. Ne malo jih je pustilo življenje pod sékalom rabeljnovim, da niso prelomili obljub Bogu storjenih. Našel se je mej njimi tudi mož, ki je otel oskrnjenja posvečeno glavo svetnikovo. Skril jo je, kaker je bila negdaj skrita, — ali, žal! našla se ni več, kaker tedaj. Tisti redovnik je namreč vmerl, preden je bil Lijon rešen grozovitih gospodarjev in dragoceni zaklad je ostal skrit do današnjega dne. Morebiti ga je prihranil Gospod, da se najde, ko bodo srečniši časi napočili Franciji in vsej cerkvi.

Le še malo besed imamo dostaviti. Sikst IV. je pripoznal, kaker smo videli, Bonaventuri svetniško čast; Sikst V., tudi svetega Frančiška sin, znani nekedanji svinjski pastirček, je hotel to čast pomnožiti in v še svitlejši luči pokazati svetu ime in zasluge slavnega svojega redovnega brata. Oskerbel je torej novo izdanje njegovih spisov in njemu je določil naslov in čast cerkvenega učenika. To se je zgodilo 14. sušca leta 1587 na obletnico najdenja čudežno ohranjene glave in jezika svetnikovega. Tako ga je postavil papež pred oči tem, ki se hočejo korenito učiti bogoslovja, ko enega izmej najpoglavitnejših učiteljev, ki so razsvitljevali cerkev sè svojo modrostjo in učenostjo. —

Dela svetega Bonaventure so bila natiskana vže večkrat, ali nobeno dozdanje izdanje ni brez nepopolnosti. Zato so se latili zdanji prečastiti generalni minister frančiškanski, pater Bernardin Portogruarski, da oskerbe novo izdanje, ki bo vstrezalo, kar se da, vsem zahtevam našega časa. Razposlali so torej po imenitnejših knjižnicah celo Evrope iskat in primerjat rokopise in vstanovili so v ta namen celo posebno redovno tiskarno.

Največe zasluge za iskanje in primerjanje rokopisov si je pridobil zdaj vže rajni pater Fidelis Fanski. Po prezgodnji smerti njegovi nadaljujejo delo v Kvarakih (Quaracchi) blizu Firéne, kjer je omenjena tiskarnica, prejšnji pomočniki njegovi, mej njimi zlasti učen nemški frančiškan pater Ignacij Jajler (Jeiler), kateremu se je izročilo ravnateljstvo vsega tega prevažnega dela. Do zdaj je natisnjen prvi zvezek. Bog daj, da bi se ogromno podjetje kmalu srečno in dobro moglo zveršiti na obilo korist redu in vsem, ki se hočejo učiti Boga bolje poznati in ljubiti od našega velikega in vender tako ljubeznjivega svetega brata in očeta Bonaventure!

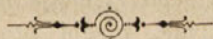
*
*

Na štev an je ra do sti ne be š ki h.

Za sklep naštejmo naposled nebeške radosti, ne sicer posameznih vsake verste, ampak le verste posameznih. Toliko je namreč posebnih radosti, ki jih ima vsaki v sebi ali v drugih, da jih obsega le Boga samega vednost in pa tisti, ki imajo to vedeti po najvišje modrosti volji. Tolikanj se bo veselil vsaki drugega sreče, kaker sam svoje, kar pa ni razumeti o moči veselja, temuč o številu radosti. Toliko torej je radosti tam in tolike so, da bi jih vsi števci tega sveta ne mogli sešteti, vsi merci ne zmeriti, vsi jezikoslovci, modroslovci, govorniki in bogoslovci ne razložiti, zakaj : oko ni videlo, uho ni slišalo in v serce ni prišlo človeku itd. Veselili se bodo svetniki nad sebo gledanja božjega, pod sebo lepote nebes in drugih telesnih stvari, v sebi poveličanja telesnega, zunaj sebe pridruženja angeljskega in ljudi. Bog bo namreč vsa duhovna čutila krepčal z neizrekljivim razveseljevanjem, ker bo on predmet vseh duhovnih občutkov. Bog bo ogledalo vidu, gosli sluhu, med okusu, balzam duhanju, cvet tipanju. Tam bo blesek poletne svetlobe, prijetnost pomladanske, obilost jesenske, pokoj zimske. Tam po spričevanju Avguštinovem miglja, kar ne obseže prostor, zvení, kar ne obseže čas, diši, kar ne razpiše pihanje, sladí, kar ne pomanjša požrešnost, tam ne bode ničesar, kar bi vničila sitost. Tamkaj se bo, kaker pravi Avguštin, Bog brez konca gledal, brez naveličanja ljubil, brez vtrujenja hvalil. Tamkaj se bo zdela Salomonova modrost neumnost, tamkaj bo Absolonova lepota gerdoba, tamkaj bo Azaelova hitrost počasnost. Tam se bo imela Samsonova moč za slabost, tam bo dolgo življenje Matuzalemovo vmerljivost, tam bo Avgustovo kraljestvo siromaštvo. Tamkaj po svetem Avguštinu nič ne škoduje, nič ne manjka, nič ni preveč;

nič ni izunaj, kar bi se želelo, nič iznotraj, kar bi merzelo. Tam bode po svetem Bernardu Bog pameti polnost luči, volji množina miru, spominu nadaljevanje večnosti. Tako pravi tudi Avguštin o vbozem življenju telesa in duše: O meso, tisto življenje si imelo objeti, kjer je življenje brez smerti, kjer je mladost brez starosti, kjer je luč brez temé, kjer veselje brez žalosti, kjer mir brez razpora, kjer volja brez krivice, kjer kraljestvo brez spremembe. Bernard: Plačilo svetih je tako veliko, da se ne dá meriti, tako mnogo, da se ne dá šteti, tako obilno, da se ne da omejiti, tako drago, da se ne da ceniti. Tako tudi Avguštin: Tisto, kar obeta Bog, se z vero ne zapopade, z upanjem ne doseže, z ljubeznijo ne obseže, poželenje in hrepenenje presega, vender se pridobiti more. Tam po svetem Avguštinu pesni ne manjka, plačila ne zmanjka, tam se ne bo po ničemer hrepenelo, česar bi ne bilo. Tisto zveličanje obstoji, kaker pravi Avguštin, v dvojem, v gotovi pričujočnosti vsega dobrega in v gotovi nepričujočnosti vsega hudega. Tako tudi pravi Avguštin: O življenje življenjsko, sladko in ljubeznjivo in vedno vredno spomina, kjer je največa varnost, varna mirnost, mirna prijetnost, prijetna sreča, srečna večnost, kjer je večna zveličanost, kjer zveličana gotovost, kjer gotovo gledanje in hvala brez konca. — — —

(Compendium Theologiae veritatis.
Liber septimus, cap. 31.)

Brata Egidija sveta smert.

Malo pred smertjo je začel brat Egidij čutiti veselja ženina, tako da se je topila njegova duša v toliki sladkosti, da ni nič več skerbil za telesne potrebe. Ko ga je tovariš k jedi poklical, je rekel: „Sin, ni mi treba več misliti na jed ali pijačo, našel sem neizrekljiv zaklad in neizmerno radost“. Iz ljubezni pa ga je brat nadlegovaje prosil, da bi šel v obednico, ker vedel je, da zavoljo telesne slabosti potrebuje jedi, in je nekoliko nepremišljeno rekel: „Oče, nikar ne skerbi zdaj za tiste zaklade; zdaj pojdi in jej“. Nekoliko nejevoljen reče Egidij: „Nisi prav govoril, brat, močno si me s tem razžalil, raje bi hotel, da mi bil dal zaušnico, kaker da si rekel tiste besede. Nobena jed, nobeno veselje, nobena telesna tolažba nima prednosti pred tem zakladom“. Lahko se ve-

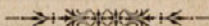
ruje, pravi Leon, da je tista najsvetejša duša čutila ljubega, ki je pred durmi terkal in jo klical iz telesnega prebivališča sè sladko smertjo premišljevanja, ker je ta način preselitve sam zelo želel. Ko so mu tedaj nekedaj rekli, da je sveti Francišek močno želel marterništva, je rekel: „Jaz bi rajši vmerl v premišljevanju, kakor v marterništvu“ in je zavoljo tega se zahvalil Bogu, da mu ni izpolnil želje pri Tumetu in mu je določil drugi način smerti.

Če ravno pa je bil brat Egidij tako napolnjen s čednostmi in s tolikimi darovi premišljevanja vzvišan, ga je vender hudič mnogoverstno nadlegoval. Proti koncu njegovega življenja pa, v dva in petdesetem letu njegovega redovništva, ga je začel hudič bolj nadlegovati, kaker po navadi. Neko noč namreč, ko je odmolil in je hotel spat iti, ga je hudič zgrabil in v tako tesan prostor postavil, da se ni mogel nič gibati, in tudi ne s pomočjo tovariša od tamkaj iti; pa z božjo pomočjo je vender vun prišel. Drugikrat ga je v molitvi tako hudič motil, da je strašno začel vpiti: „Pomagajte, bratje, pomagajte“. Pa ko je brat Gracijan k njemu prišel, je bil okrepcan in je rekel: „Neprijatelj zelo sovraži darove božje in si na moč prizadeva vničiti jih; ne ve pa revez, da ima z močnejim opraviti, in da bo več terpeti imel, če zmagan in osramočen zbeži. Boga napada, ne pa mene, ki nič lastnega nimam. Dar božji je, da sem njemu služil, njegovo vsmiljenje je, da mu dopadam, njegova milost bo, če bom tek dokončal. Od tod pride nevošljivost hudičeva, mik za skušnjavo in priložnost za preganjanje, ko vidi, da človek v grehah rojen in v pregrešnosti spočet, posede po božjem vsmiljenju tiste presvitle sedeže, s katerih je bil on pahnjen.“ Vsako noč ga je sovražnik tako napadal, da mu je moral včasih brat Gracijan celo noč na strani stati ali v tisti celici spati; zavoljo tega je večkrat rekel, ko je zvečer v celico šel: Zdaj me čaka moje marterništvo.

Ko se je bližala smert svetega brata Egidija, je bil od Gospoda obiskan s hudo merzlenco, s kašljem in z bolečino v glavi, tako da ni mogel počivati, ne spati, ne jesti, temuč so ga morali bratje na posteljo nesti, da je vsaj nekoliko počival. Ko so ga bratje na dan pred svetim Jurijem na posteljo položili in so Perudžani pri njem stražili, da bi si po smerti njegovo truplo prideržali, je rekel nekemu pričujočemu bratu: „Povej Perudžanom, da ne bodo ne zavoljo mojih čudežev, ne zavoljo mojega posvečenja sè zvoncem zvonili, in da jim ne bo dano drugo znamenje, kaker znamenje preroka Jona“. Ob zgodnji uri pa se je skoraj brez čuta

ali silnega gibanja života, ko je oči in usta imel zaperte, njegova presveta duša ločena od mesa povzdignila v nebesa, ko je končal dva in petdeseto leto na praznik svetega Jurija, kateri dan ga je sveti Frančišek oblekel z redovniško obleko. Njegovo dušo je videla neka sveta oseba z mnogimi dušami bratov in družih, ki so vmerli, iz vic se vzdigovati v nebesa in Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki mu je naproti prišel in je ž njim z naj večo častjo in petjem vstopil zmagovavno v nebeške šotore, in Gospod ga je posadil na častni sedež.

Šel pa je brat Egidij s tega sveta leta 1262 v noči svetega Jurija v dva in petdesetem letu od svojega spreobrnjenja. Po njegovi smerti so Perudžani iskali skalo za njegov grob, in našli so mramornat grob, v katerem je bila vrezana zgodovina preroka Jona, in kaker je prerokoval, so ga tjakaj položili. Zakopan je zunaj Perudže na griču v frančiškanskem samostanu in je bil slavljen po mnogih čudežih. Sv. Bonaventura, izverstni učenik, je imel navado reči o njem, da mu je od Boga dano tistim izdatno pomagati, ki ga za dušno zveličanje na pomoč kličejo. Ravno ta Bonaventura se je tudi Bogu zahvalil, da je tisti čas živel, v katerem je mogel s presvetim bratom Egidijem govoriti in videti ga.

Cerkvena, zlasti redovna in misijonska naznanila.

Rim. — 10. listopada so imeli sveti oče Leon XIII. v svoji vatikanski palači tako imenovan konsistorij; zbrali so namreč okoli sebe kardinale, ki so v Rimu, tudi mnoge škofe in nadškofe in druge imenitne duhovne in svetovne gospode, in v tem slovesnem zboru so po primernem nagovoru imenovali najprej nekoliko novih kardinalov, mej njimi, kaker smo to vže pred nekaj časom napovedali, tudi starega misijonskega škofa, kapucina Guljeljma Masájo (Massaia), in dunajskega nadškofa Celestina Ganglbauerja. Za nas Slovence pa je bil ta konsistorij imeniten zlasti zato, ker so v njem sveti oče poterdili in oznauli katoliškemu svetu novega kneza škofa ljubljanskega. To so, kaker je vsem našim bravcem dobro znano, milostivi gospod Jakob Mísija, štajerski Slovenec, do tedaj korar sekavske škofije. Ko to pišemo, so milostivi gospod

vže prejeli škofovsko posvečenje, in ko dobe častiti bravci ta zvezek v roke, bodo tudi vže zasedli škofovski prestol glavnega mesta slovenskega. Naj pride ž njimi obilo nebeškega blagoslova v ljubo ljubljansko škofijo, kateri Jih ohrani Gospod Bog mnoga leta! — Berž po tem, 13. listopada, so imeli sveti oče drugi konsistorij, ki je bil zopet znameniten za našo cerkveno okrajino. Ta dan so razglásili sveti oče poreško-puljski cerkvi v Istri novega škofa, ki je milostivi gospod doktor Janez Flapp, dozday profesor na bogoslovskih šolah v Gorici, dalj časa vže ud tretjega reda svetega Frančiška. Koliker poznamo blagega gospoda, našemu samostanu vedno prijaznega in postrežljivo-dobrotnega, moremo s prepričanjem reči, da bo vsem svojim duhovnim podložnim enako pravičen, dober oče in skerban vikši pastir svoji škofiji. Ad multos annos!

— 22. listopada so izdali prečastiti pater generalni minister celega reda svetega Frančiška, P. Bernardin Portogruarski, okrožnico, v kateri pišejo mej drugim:

„Veste vže, sinovi preljubi, da je vkrenjeno podreti le-ta naš sedež, ki ga pa dozday še imamo ter ga bomo skušali ohraniti, dokler bo mogoče, ako ne v stolpu Pavla III., pa vsaj v tistem delu starega samostana, ki se, kaker pravijo, nima podreti; skušali bomo torej, da ne zapustimo cerkve Aračeli, ki se preblaženi Devici Materi Božji posvečena vzdiguje na Kapitoliju.

Ako pa bomo, primorani od unanje sile, Aračeli zapustili, potem veste, da se pripravlja sedež uredu generalatnemu v generalnem kolegiju, ki smo se ga lotili zidati. Tega kolegija in cerkve svetemu Antonu čudodeljcu posvečene podlaga se vže vkrog in krog vzdiguje nad zemljo in delo gre tako vspešno od rok, da se bo, kaker mislimo, v dveh letih moglo zveršiti. Ali, kaker smo rekli vže ob drugi priliki, stroški so velikanski, in če pridnost Vaše ljubezni, sinovi predragi, ne bo še na dalje djanjsko pomagala doverševati toliko delo, pridemo v velike zadrege in stiske. Gotovo se ne more pričakovati, da bi red potrebni in sicer velikanski znesek denarja naenkrat vkup spravil, moramo ga torej na posodo vzeti; ali treba bo, da vsako leto, dokler se dolg ne poplača, vsaka okrajina, koliker more, pripomore k poravnavanju.— Mnoge okrajine, tako v Italiji, kaker drugod, so sicer le-to prvo leto s hvale vrednim tekmovanjem pomagale; bodi jim zato hvala izrečena, kaker se spodobi; druge pa so se nam zdele premalo goreče, pa imamo sočutje ž njimi tudi tako. Prosimo vender v

imenu svetega očeta našega Frančiška perve, naj ne opešajo, druge, naj se bolj potrudijo, vse pa, naj tudi molitev dodajo, da se izprosijo na posredovanje svetega Antona vse dobrote, časne in zlasti dušne, za zdanje in prihodnje stanje našega kolegija, Bogu na čast, sveti cerkvi na pomoč, redu našemu k lepoti in rasti.“—

(Pri tej priliki bodi povedano, da smo v poslednjem času zopet prejeli nekoliko darov za kolegij svetega Antona ali serafinsko vseučilišče v Rimu, zlasti lep znesek (25 gld.) od nekod s Kranjskega. Priserčna hvala vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam, Bog jim obilo poverni! Priporočamo pa to zadevo vnovič našim prijateljem in naročnikom; gdor vterpi majhin darek za blagi namen, naj ga blagovoljno priloži naročnini za prihodnji letnik.)

Špansko. — V Komposteli, ali kaker se mesto navadno imenuje, pri svetem Jakopu (*S a n t i a g o*) v Galiciji, so se našli o priliki, ko se je popravljala nadškofijska cerkev, ostanki svetega aposteljna *J a k o p a V e č e g a* in njegovih učencev Atanazija in Teodora. Vedelo se je sicer vže prej, da so v tisti cerkvi, ali ni se vedelo, kje prav za prav. Po natančni preiskavi, ki se je godila v Komposteli in v Rimu, so izrekli zdaj sveti oče, da so ti ostanki pravi in resnični; ob enem so podelili popolnoma odpustek vsem vernim kristijanom, ki bodo po vrednem prejetju svetih zakramentov v namen svetega očeta molili v kateri cerkvi svetega Jakopa, ali, kjer je ni, v kaki drugi cerkvi, ki jo dotični škof zato odločijo. Tudi dan tega odpustka imajo določiti škofje vsak v svoji škofiji.

Moravsko. — K tisočletnici smerti svetega Metoda, ki se ima k letu obhajati, delajo na Velegradu vže zdaj obširne priprave. 25. listopada je bila pod predsedništvom grofa Egberta Belkrédija seja osrednjega odbora za to slovesnost. Odbor je predložil nasvete glede naprave in oskerbovanja prostorov za romarje na Velegradu, naprave rednih gostilnic in dovažanja pitne vode. Nasveti so se večinoma sprejeli. Cene stanovanj so se določile. Daljnji nasveti so se tikali pridobitve zadostnega števila izpovednikov za čas svetoletnih odpustkov na Velegradu in vstanovitve družbe žen in devic, ki bi skerbele za cerkveno perilo velegradskega svetišča. Soproga deželnega namestnika, gospa grafinja Šenborn, je naznanila, da je pripravljena temu društvu na čelo se postaviti. Sklenilo se je tudi na Velegradu napraviti bralnico in izdajatelje slavenskih časopisov prositi, da bi ji za čas svetega leta dopošiljali

svoje liste. Vrejevavstvam se bodo o slovesnostih pošiljala zanesljiva naznanila. Obširna določba slovesnosti se bo predložila moravskim škofijstvam; do prebivavstva se bo izdal oklic; ravnateljstva železniška se bodo prosila znižanja voznine za romarje. Slovstveni odsek pripravlja za romarje razne tiskovine, podobe in svetinjo. Toliko za zdaj. K letu bomo, če Bog da, še večkrat govorili o Velegradu in tamkajšnjih slovesnostih.

Egipt. — Apostoljski vikarij Osrednje Afrike, monsinjor Sogaro, je poslal patra Dominika Vičentinija k mahdiju, da skusi osloboditi misijonarje in vsmiljene sestre, ki jih ima krivi prerok vže 27 mesecev vjete v El-Obejdu. Vičentini ima sebo pismo avstrijskega konzula v Kájiri, ker je misijon v Osrednji Afriki od prvega začetka pod avstrijskim varstvom; s tem pismom in s pomočjo angleškega generala Vvóljzlija (Wolseley) in egiptovskega ministra Nubarja - paše je prišel 14. listopada v mesto Dongolo ter upa, da pride tudi še do mahdija.

Pismo avstrijskega konzula slove tako :

„Mogočnemu gospodu Mohamedu Ahmedu.

Mej nami se je nazširila vesela novica, da Vaša Visokost lepo ravná z misijonarji in nunami, ki so bile v Dar-Nuba in El-Obeidu. Vaša Visokost je pa iz pisma, ki ga Vam je pisal lansko leto februarja meseca naš khartumski konzul gospod Hansal, lahko spoznala, da so vsi ti, misijonarji in sestre, pod varstvom mojega presvitlega cesarja. Avstrijski cesar jih ljubi kaker svoje otroke ter je zaradi njih v vednem strahu, in sicer tolikanj bolj, ker mu dan na dan prihajajo pisma od njih sorodnikov, da bi jih Vaša velikodušnost blagovoljno oslobodila.

Ce premišljam zdaj od ene strani dobrotljivost Vaše Visokosti in od druge strani nedolžnost teh vbozih, ki se niso pred živo dušo nigdar omadežali z nobenim zadolženjem, prosim Vas s tem pismom, blagovolite jih izpustiti na slobodo, da bodo mogli veseli se verniti k svojim domačim. Vaša Visokost si bo s tem pridobila verhu zahvale teh nedolžnih tudi blagoslov Božji in hvalo, občudovanje in čislanje vseh evropskih držav, zlasti mogočnega cesarja avstrijskega. Nepotrebno se mi zdi še dostavljati Vaši Visokosti, da smo pripravljeni vse stroške njih vernitve prevzeti in vse druge stroške natančno poravnati. Ako bi se pa ne zdelo mogoče Vaši Visokosti, da jim precej podeli prostost, prosimo vsaj, da izročite nositelju tega pisma popotni list zaznamenjan z Vašim pečatom,

da bomo sè vso varnostjo druge krati mogli poslati človeka, ki nam bo prinašal novice od njih.

Vaša visokost more biti brez skerbi, da se naš poslanec ne bo vtikal v politiko, niti v vojsko, temuč da bo imel le tolažbo nositi vbogim bratom in sestram, ki so že toliko časa brez dotike se svojimi sorodniki in prijatelji.

V zaupanju, da vidim dobro sprejete želje svojega veličastnega gospoda, in vže naprej Vam izrekovaje priserčno zahvalo, porabljam to priliko, da se spoznavam Vaše mogočne Visokosti itd.

G s i l l e r,

voditelj avstrijsko-ogerskega generalnega konzulata v Kájiri.“

Tuniz. — 9. vinotoka popoldne je pogorela v tem afrikan-skem mestu cerkev svetega Križa, ki je bila najstariša, največa in najlepša v tuniškem apostoljskem vikarijatu. Škoda se ceni na 50 tisoč lir. Ker je v Tunizu okoli 15,000 katoličanov, smemo upati, da bo cerkev v kratkem zopet lepa in častitljiva vstala s pogorišča.

Melanezija. — O misijonu na Novi Britaniji smo pisali letos vže dvakrat, na straneh 29. in 124. Govorili smo o požaru, ki je 29. rožnika vpepelil kočó misijonsko in kar je bilo notri, ter omenili, da so se morali misijonarji vmekniti v Sidnij. Glejmo zdaj, kaj se je nadalje zgodilo. Pater Navár (Navarre) je oskerbel v Sidniju vse potrebno, da se vnovič loti svojega misijona in 12. sušca letošnjega leta se je odpeljal sè štirimi novimi misijonarji, ki so bili mej tem prišli s Francoskega, proti Novi Britaniji. Ker ni bilo vetra, ali so bili celo nasprotni, so potrebovali iz Sidnija do Belega Zaliva na omenjenem otoku celih 29 dni, dasiravno se navadno stori ta pot v petnajstih. Na veliki četrtek so stopili na suho — ali, ker je cel dan deževalo, prav za prav na mokro. Pater Navár je želel sporočiti, da je prišel, patru Kramalju (Cramaille), ki je bil cel čas ostal na otoku, ali nihče ni hotel pisma nositi v takem vremenu. Šli so torej drugi dan sami v Vlavollo, kjer je stanoval omenjeni pater Kramálj. Lahko si je misliti, kako ga je razveselil tako nepričakovan prihod toliko tovarišev. Tudi černci domačini so bili veseli, ko so videli toliko število misijonarjev. Berž so hoteli vedeti, kako je kateremu ime. Ker se njihove reči niso mogle z ladje znesti pred torkom, pomorščaki so namreč veliko soboto, nedeljo in pondeljek praznovali, mogli so tudi misijonarji v svetem miru prebiti velikonočne praznike v Vlavollu.

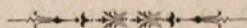
Pater Navár bi se bil rad vernil na pogorišče svoje perve kočé v Kininigunang, ali bati se je bilo od starega sovražnika novega nasprotovanja; bolj je kazalo torej kje drugje se naseliti. Izvolil je Vlavollo, ker ni nikjer toliko vasi blizu vkupaj in tako mnogo prebivavstva kakor tam, in pater Kramálj je tudi černce vže precej bil vkrotil in pridobil. — Pet ali šest dni potem ko so prišli v Vlavollo, so se znesle njih reči tja; na stotine černcev, moških, ženskih in otrôk, je nosilo; celo tisti mej njimi, ki so protestantski učitelji, niso se zderžali. Vse jim je hrepenelo pomagati. — Mej drugim so pripeljali misijonarji seboj vse potrebno, da se sestavite dve hiši, in ko je pater Navar to poročilo pisal, je ena vže stala. Postavili so jo na terdne kole pet črevljev nad zemljo. Dolga je 7 metrov, 6 metrov široka. Spodnji del jim služi za shrambo, v zgoranjem pa stanujejo. Černci se silno čudijo taki hiši; naj bolj pa so ostermeli nad vodnjakom, ki so ga izkopali misijonarji 150 metrov od morskega brega, ter so tri metre globoko v resnici dobili vodo. Vsi so hoteli videti ta čudež; pripognjeni na robu so se skušali prepričati, ali je res voda na dnu. Še najbolj čudno se jim je zdelo pa to, ker ni treba v jamo hoditi zajemat, temuč z vretenom in vervjo se spušča dolu posoda pa se zajme in voda gori potegne. Eden drugega so se izpraševali: „Kako je mogoče vodo najti tako daleč od morja in kako so mogli vedeti misijonarji, da je ravno tam?“ Eden iz mej njih jim je razložil stvar tako-le: En *mitinarij* (misionarij) se je postavil le-tja-le“ — in pri tem je pokazal predvežje stare hiše — „potlej se je ozerl okoli sebe, pa je djal: le-ondul-le kopljite, le-ondul je voda“, pa so kopali, pa so dobili.“ Na to povest so se černci le še bolj čudili. Potem je pristavil: „Vse to je našel v svoji glavi“ — in pri teh besedah se je poterkal s persti po čelu. —

Ko so tako nekoliko v red deli svoje pohištvo, so se latili učiti černce brati in pisati in oni se uče pri tem njih jezika, da jim bodo mogli potem razlagati kerščanski nauk. Možje in hlápčiči kažejo veselje do učenja; izprašujejo, kedaj bodo pridigali. To seveda ni mogoče, dokler ne bodo znali jezika. Mej tem hodita patra Navár in Kramálj po vaseh obiskavat svoje černe farmane, kar ne hasni nič menj kakor pridiga. —

To je dozdej edini katoliški misijon v Melaneziji. Ali v kratkem se ima začeti drugi na Novi Gineji. Nova Gineja je, če ne štejemo Grenlandije, ki je do malega vsa pod večnim ledom in snegom, največi otok na zemlji, ali do zdaj najmenj znan, zla-

sti, kar se tiče notranje dežele. Na severnih in zapadnih bregovih veljajo za gospodarje Holandci; na južnih in vshodnih, kaker zlasti v notranji deželi pa so bili prebivavci do poslednjega časa popolnoma sami svoji. Vže lani je sicer angleško-avstralijska naselbina Kvinslandija Novo Ginejo vzela pod svojo oblast, ali le z besedo; zdaj pa je Angleška sama izrekla, da bo Nova Gineja, kolikor je ni pod holandsko oblastjo, njena. Menda so se Angleži zbali, da jim ne bi tako obilnega kosa pred nosom tako rekoč pogolnili Nemci, ki so si poslednje mesece obilo zemlje v zapadni Afriki (Angra Pekénja, Kamerún) prisvojili, pa najberž gledajo, kje bi se še kaj dobilo. — Ko so sveti oče Leon XIII. izvedeli angleške namene, so vzkazali kardinalu Simeoniju pisati predstojniku misijonarjev svetega Serca v Isidén (Issudun) na Francosko, naj pošlje hitro novih misijonarjev v Melanezijo, da ne preHITE katoličanov tudi na Novi Gineji, kaker so nas po mnogih drugih krajih, protestantje. Vstanovili naj bi se v Port-Morzbaj (Moresby), ki je na južnem morskem bregu novoginejskim Avstraliji nasproti.

Kitajsko. — Zasebna pisma in Hon-konga naznanjajo, da je namestni kralj izegnal iz Kantona vse francoske trgovce in misijonarje, vse kapele zaperl in mnoge poderl, ravno tako nekoliko kerščanskih vasi. V Venšonu se je okoli 12 evropskih hiš požgalo, misijonar je moral bežati. Iz Čusana so misijonarji izegnani. Na severju cesarstvu pa je bilo še vse mirno. Morilo se sicer menda ni še nikjeri ali da so na mnogih krajih misijoni pokončani in sadi neizrekljivih trudov in žrtev vničeni, o tem žalibog ni dvojbe.

Zahvala za vslišano molitev.

I z L e m b a h a na Štajerskem :

Podpisana zakonca in zvesta naročnika in bralca „Cvetja“ sta obljubo storila, ko je podpisana žena nevarno zbolela, skozi devet dni s terdnim zaupanjem se Mariji materi božji in sv. Antonu Padovanskemu priporočevati. In ljubi Bog je na priprošnjo svoje matere in sv. Antona bolni ženi zopet zdravje milostljivo podelil, kar z veseljem v „Cvetju“ naznanjata v poduk ljudem v raznih potrebah in k veči časti Marije matere božje in sv. Antona Padovanskega.

S. H. in M. H.

I z M a r i b o r a :

Ko smo šli z božje poti „Marija Celj“, so mi mati tako opešali, da so morali zadaj ostati za svojimi ljudmi. Tudi jaz sem šel z drugimi naprej. Prišli smo do kraja, kjer smo imeli prenočevati. Jaz čakam matere, ali ni jih bilo, tako da sem se že začel bati. Tudi me je skerbelo, ako pridejo, da ne bova dobila prenočišča, ker so bili že vsi romarji odešli. V tej zadregi se zatečem z velikim zaupanjem k sv. Antonu in ga prosim, da bi prišli in da bi prenočišče dobila. Obljubim tudi, da hočem po „Cvetju“ razglasiti, ako mi veliki svetnik pomaga. In glejte! mati pridejo in v tem hipu pristopi tudi neki majhin fantič, me popraša, če imava že stanovanje, in naju popelje na lepo prenočišče, kjer so mati zjutraj celo zdravi in veseli vstali. Hvala Bogu in sv. Antonu!

? ?

I z V o j n i k a , 13. oktobra 1884 :

Moj stričnik, ki se je pri volitvi obnašal kot narodnjak, je bil od enega zagrizenega nasprotnika slovenščine neke hudobije obdolžen in vklenjen z velikim terpinčenjem v ječo odpeljan. Kolika žalost za vso hišo in tudi za celo sosesko, posebno še, ker je bil mladenič slabega zdravja! V tej zadregi ga obljubimo na božjo pot k Mariji Škapulirski in priporočamo svetemu Jožefu in svetemu Antonu z obljubo, če bo zdrav iz ječe rešen, da hočemo v „Cvetju“ razglasiti.

Hvala Bogu, Mariji, svetemu Jožefu in svetemu Antonu, njegova nedolžnost se je spričala in on je zdrav spet k svojim starišem prišel.

Bog poverni tisoč krat tudi vsem tistim pobožnim dušam, ki so mu z molitvijo k rešenju pomagale.

N. A. šivilja.

P i š e e , 15. novembra 1884 :

Obiskal me je ljubi Bog s hudo boleznijo na nogah. Otekla mi je namreč ena noga tako, da nisem mogla tri dni nanjo stopiti. Dobila sem zdravila, pa le toliko mi je bilo boljše, da sem se mogla opirati na tisto nogo, obuti pa se mi ni bilo mogoče. Ravno meseca maja je bilo in silno sem želela iti v cerkev, ali zaradi bolezni mi ni bilo mogoče. Brala sem pa v „Cvetju“ zahvalo za vlišane molitve; priporočam se tedaj tudi jaz preljubi Materi Božji svetega škapulirja in svetemu Antonu Padovanskemu ter obljubim, da hočem drugi dan iti k sveti maši in prvo sveto obhajilo, ki ga

bom prejela, darovati Bogu na čast Materi Božji in svetemu Antonu Padovanskemu, ako mi pomagata zopet k ljubemu zdravju na nogah. Po tej obljubi mi je odleglo toliko, da sem mogla terdnije stopati, ali obuti se še nisem mogla, ker je bila noga preboleča. Nato se še enkrat obrnem s terdnim zaupanjem k svetemu Antonu Padovanskemu in obljubim, da hočem v „Cvetju“ naznaniti, ako mi pomaga, da se obujem in glej — tisti trenotek sem bila vslisana in sem mogla v cerkev k sveti maši. Svojo obljubo s tem hvaležno izpolnujem.

Ana Agrež, tretjerednica.

V Celju, dne 21. nov. 1884:

Po lastni neprevidnosti sem se prehladil in zapadel v bolezen, za katero po mnenju zdravnikov ni zdravila. V tej veliki sili se sè zaupanjem obrnem k svetemu Antonu ter opravljam njemu na čast devetdnevnic. In kar nisem niti jaz niti zdravnik pričakoval, se je zgodilo; nenadoma mi je boljše postalo in kmalu sem ozdravel.

Ne dolgo potem zbolijo moj stric, 88letni starček, na pljučih. Nevarnost je bila velika. Jaz in moji pa smo se sè zaupanjem priporočali čudodelnemu svetniku, svetemu Antonu, ki me je vže enkrat tako čudovito vslisal. In naše prošnje niso bile zastonj! Sveti Anton je, kaker meni, tako tudi mojemu stricu čudovito pomagal.

In še enkrat sem dolžan svetemu Antonu svojo iskreno zahvalo izreči. Prišel sem v tako zadrego, ki bi si bil sam težko pomagal iz nje. Opravljati začnem k svetemu Antonu devetdnevnic obljubivši vslisanje moje prošnje v „Cvetju“ naznaniti. Hvala Bogu! rešen sem iz omenjene zadrege in s hvaležnim srcem do Boga in svetega Antona naznanjam vslisanje svojih prošenj.

Lj. H.

Iz Bohinja, 23. listopada 1884:

Koncem meseca julija t. l. sem vsled pretežavnega dela jako hudo zbolela ter jela kri bljevati. Vsi, kaker tudi zdravnik sam, obupali so, da bi še kedaj ozdravela. Obrnila sem se tedaj v iskreni molitvi zaupljivo do preblazene Device Marije, naj mi Ona izprosi pri Bogu vsaj toliko zdravja, da bi se mogla z Bleda, kjer sem tedaj bila, domov verniti. Ker sem obljubila, da objavim v „Cvetju“, ako ozdravim, za tega delj zdaj, ko sem vže do dobrega pri zdravju, rada izpolnujem svojo obljubo prečisti Devici, prepričana, da sem le vsled Njene mogočne priprošnje pri Bogu za-

dobila ljubo zdravje. Kaker vže na tisoče in tisoče zgledov, naj tudi moje ozdravljenje spričuje, kako dobra mati in mogočna priprošnjica pri Bogu nam je Marija, h kateri naj bi se vsigdar s polnim zaupanjem zatekali.

Bog daj, da bi tudi ta moja objava kaj pripomogla k večemu češčenju preblazene Device Marije.

Fr. Sm.

Od Sv. Križa pri Slatini, 1884:

Vže dalj časa, posebno pa letos julija meseca sem bila hudo bolna. Imela sem štiri bolezni; naj huje me je pa bolelo v želodcu in na vranici.

Nekaj časa sem imela zdravila od več krajev, pa bolezen mi je le vedno hujši prihajala; dvojila sem vže nad vsemi človeškimi močmi. V tej veliki zadregi se spomnim, da sem brala v „Cvetju“ večkrat o čudežih svetega Antona. Zaupljivo se torej obernem za pomoč k preblazeni Devici Mariji, svetemu Frančišku in svetemu Antonu Padovanskemu, da bi mi izprosili zdravja, ako je Božja volja.

Tudi sem bila priporočena nekemu pobožnemu častitemu duhovniku, da so ena sveto mašo zame darovali Bogu, z obljubo, ako ozdravim, da hočem po „Cvetju“ razglasiti svojo srečo. In zdaj izpolnjujem svojo obljubo ter naznanjam radovoljna vsem dragim bravcem, da sem zdaj, hvala Bogu! bolj zdrava, kaker kedaj poprej. —

Tudi neko reč, ki mi je zelo pri sercu, sem bila shranila na neki kraj, pa sem bila v svoji veliki skerbi čisto pozabila, kam. Čez nekaj dni začnem tisto reč iskati sè vso skerbjo, ali brez vspeha iščem. Tedaj se zopet sè zaupanjem obernem k naši ljubi Gospê presvetega Serca in svetemu Frančišku, grem iskat in najdem! Od veselja sem čisto ostermela.

Naj se glasi torej do kraja dni vsa čast in slava preblazeni Devici Mariji, svetemu Frančišku in svetemu Antonu Padovanskemu.

Tretjerednica P. M.

Od sv. Lenarta nad Laškim (na Štajerskem):

Naj bode v čast naše ljube Gospe presvetega Serca in svetega Antona Padovanskega, kar priobčam tu v zahvalo za vslišano molitev in naglo pomoč v sili! Prav hudo in nevarno mi je bilo neko živinče zbolelo. Kar sem največ mogla, sem si prizadevala ozdraviti ga, pa ves moj trud je bil zastonj. Vedno se je le hujšalo, tako da nisem nobenih zdravil več mogla spraviti v tisto ži-

vinče. Spomnila sem se pa, da sem čitala v „Cvetju“, kako očitno sta vže toliko krat pomagala naša ljuba Gospa presvetega Serca in pa sveti Anton Padovanski, za kar se jima je gdo zaupljivo priporočal. Ali jaz sem bila skoraj vže dvojljiva, bi rekla zoper svojo voljo; torej sem le bolj z redkimi zdihljeji, merzlega serca se jima priporočala. Ker sem pa videla, da nobena človeška pomoč več ne izda, sem se pa le z večim zaupanjem obrnila k naši ljubi Gospé in k svetemu Antonu, naj mi pomagata v tej nadlogi. Začela sem jima na čast obhajati devetdnevnicu in obljubila sem tudi zahvalo za vslišano prošnjo razglasiti po „Cvetju“. In kmalu se je zboljšalo, da sem lahko dajala zdravilo in potem je bilo kmalu živinče popolnoma zdravo. Naj bode torej v čast in hvalo naši ljubi Gospé presvetega Serca in svetemu Antonu Padovanskemu.

Ana M.

Iz Ljubljane:

Bolna žena se je zmotila ter namestu zdravila nekoliko hudičevega olja izpila, kar ji je toliko bolečin v gerlu in v drobu napravilo, da ni tri dni mogla ničesar vživati. Ko to izvem, priporočim jo berž naši ljubi Gospé in svetemu Antonu Padovanskemu in precej ji odleže. Ker sem obljubila, da bom po „Cvetju“ razglasila, ako mi bo prošnja vslišana, storim to s priserčno zahvalo naši ljubi Gospé in svetemu Antonu.

A. L.

Z Goriškega se zahvaljuje neka pobožna oseba Bogu in svetemu Antonu za vslišane prošnje.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

rajne tretjerednice skupščine v Šent Rupertu: Ana (Nikolaja) Lukek iz Prelesja † 12. rožn., Jožefa (Elizabeta) Koleneč iz Št. Ruperta † 21. m. serp., Uršula (Antonija) Urbič iz Drage † 15. vel. serp., Elizabeta (Peregrina Genovefa) Košir iz Št. Ruperta † 20. vel. serp., Tereza (Vincencija Pavlj.) Kastelec iz Javorja † 19. kim., Marija (Lidvina) Novak iz Kamnja † 14. vin., Frančiška (Marija) Slak iz Sv. Križa † 12. listop.; tretjerednik in tretjerednica trebelske skupščine: Anton (Ludvik) Korošec † 10. sept., Marija (Ana) Burcelj † 18. nov.; tretjerednica drežniške skupščine: Marija (Klara) Jovančič † 25. listop. 1884.

Priporočajo se tudi lepo neki bolan duhovnik, neka bolna družinska mati, neki človek v posebni stiski, neki pobožen mladenič.